

Soạn bài Hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ - Ngữ văn 10

I. Thế nào là hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ?

Câu 1. Đọc văn bản và trả lời câu hỏi (SGK, tr. 14)

a) Hoạt động giao tiếp được văn bản trên ghi lại diễn ra giữa các nhân vật giao tiếp nào? Hai bên có cương vị và quan hệ với nhau như thế nào?

b) Trong hoạt động giao tiếp trên, các nhân vật giao tiếp lần lượt đổi vai (vai người nói, vai người nghe) cho nhau như thế nào? Người nói tiến hành những hành động cụ thể nào, còn người nghe thực hiện những hành động tương ứng nào?

c) Hoạt động giao tiếp trên diễn ra trong hoàn cảnh nào? (Ở đâu? Vào lúc nào? Khi đó ở nước ta có sự kiện lịch sử gì?)

d) Hoạt động giao tiếp trên hướng vào nội dung gì?

e) Mục đích của cuộc giao tiếp (hội nghị) là gì? Cuộc giao tiếp có đạt được mục đích đó không?

Trả lời:

a)

- Hoạt động giao tiếp trên diễn ra giữa các nhân vật giao tiếp: vua nhà Trần – các bô lão.

- Cương vị: vua nhà Trần: bề trên – đứng đầu triều đình

: các bô lão : bề dưới – thần dân.

b)

- Các nhân vật giao tiếp lần lượt đổi vai:

+ Lượt 1: người nói: vua nhà Trần.

: người nghe: các bô lão.

+ Lượt 2: người nói: các bô lão

: người nghe: vua nhà Trần.

+ Lượt 3: người nói: vua nhà Trần.

: người nghe: các bô lão

Soạn bài Hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ - Ngữ văn 10

+ Lượt 4: người nói: các bô lão

: người nghe: vua nhà Trần

- Người nói hỏi, người nghe trả lời.

c)

- Địa điểm: Điện Diên Hồng.

- Thời điểm: quân Nguyên xâm lược nước ta lần thứ hai – năm 1285

d) Nội dung giao tiếp: Bàn về việc nên đánh hay nên hòa quân xâm lược Nguyên.

e) Mục đích: nhằm thống nhất ý chí và hành động để chiến đấu chống giặc Nguyên. Mục đích ấy đã thành công.

Câu 2. Anh (chị) vừa học bài *Tổng quan văn học Việt Nam*. Hãy cho biết:

a) Thông qua văn bản đó, hoạt động giao tiếp diễn ra giữa các nhân vật giao tiếp nào? (Ai viết? Ai đọc? Đặc điểm của các nhân vật đó về lứa tuổi, vốn sống, trình độ hiểu biết, nghề nghiệp,... ?)

b) Hoạt động giao tiếp đó được tiến hành trong hoàn cảnh nào? (Hoàn cảnh có tổ chức, có kế hoạch của giáo dục nhà trường, hay là hoàn cảnh giao tiếp ngẫu nhiên, tự phát hàng ngày... ?)

c) Nội dung giao tiếp (thông qua văn bản đó) thuộc lĩnh vực nào? Về đề tài gì? Bao gồm những vấn đề cơ bản nào?

d) Hoạt động giao tiếp thông qua văn bản đó nhằm mục đích gì (xét từ phía người viết và từ phía người đọc)?

e) Phương tiện ngôn ngữ và cách tổ chức văn bản có đặc điểm gì nổi bật? (dùng nhiều từ ngữ thuộc chuyên ngành khoa học nào? văn bản có kết cấu rõ ràng với các đề mục lớn nhỏ thể hiện tính mạch lạc, chặt chẽ ra sao?)

Trả lời:

a)

- Các nhân vật giao tiếp:

Soạn bài Hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ - Ngữ văn 10

+ Người viết: các nhà nghiên cứu văn học- có vốn sống, trình độ học thức, là nhà nghiên cứu văn học.

+ Người đọc: giáo viên, học sinh, độc giả - có vốn sống, trình độ hiểu biết, học vấn có hạn hơn.

b) Hoàn cảnh giao tiếp: có tổ chức, có kế hoạch giáo dục của nhà trường.

c)

- Nội dung giao tiếp của văn bản thuộc lĩnh vực: lịch sử văn học.

- Đề tài: Tổng quan văn học Việt Nam.

- Bao gồm những vấn đề cơ bản:

+ các bộ phận hợp thành của văn học Việt Nam.

+ quá trình phát triển của văn học viết Việt Nam.

+ con người Việt Nam qua văn học.

d) Mục đích giao tiếp:

+ từ phía người viết: cung cấp cho người đọc.

+ từ phía người đọc: lĩnh hội một cách tổng quát.

e)

- Phương tiện ngôn ngữ: dùng nhiều từ ngữ thuộc ngành khoa học xã hội, chuyên ngành ngữ văn.

- Cách tổ chức văn bản: kết cấu rõ ràng với các đề mục lớn nhỏ thể hiện tính mạch lạc và tính chặt chẽ.